

«Σχεδιασμός και εφαρμογή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων
για το νηπιαγωγείο Ι»
Γ' ΕΤΟΣ_ΘΕΩΡΙΑ 3 & 4_

Σχεδιασμός/Ανάπτυξη ημερήσιου προγράμματος (συνέχεια)

Μαθησιακά πλαίσια στο νηπιαγωγείο

Τζαβάρα Αγγελική tzavara@upatras.gr

**Το παρόν υλικό αφορά σε περιεχόμενο του Νέου Προγράμματος
Σπουδών για το Νηπιαγωγείο και του Οδηγού για την Νηπιαγωγό
βλ. βιβλιογραφία τέλους*

Παιδαγωγική αντιμετώπιση του λάθους

Η σημασία του λάθους στη
μαθησιακή διαδικασία

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην
αξιοποίηση των λαθών

Αυτή η φωτογραφία από Άγνωστος συντάκτης με άδεια χρήσης CC BY-NC

Η αξία του λάθους στη διερευνητική μάθηση

Αποκαλύπτει τον τρόπο σκέψης και τις προϋπάρχουσες
γνώσεις των παιδιών

Αναδεικνύει τη μαθησιακή τους προσπάθεια

Συμβάλλει στη μεταμόρφωση της γνώσης μέσω προσωπικών
νοημάτων

Το λάθος ως "εμπόδιο" στη μάθηση

Το παιδί δεν είναι "κενός νους" – έχει εμπειρίες
& αντιλήψεις

Οι προϋπάρχουσες γνώσεις μπορεί να
εμποδίζουν τη νέα γνώση (γνωστικά εμπόδια)

Ο εκπαιδευτικός βοηθά στην αναγνώριση &
υπέρβαση αυτών των εμποδίων
(διαφοροποιημένη παιδαγωγική)

Παιδαγωγική αντιμετώπιση του λάθους

Τα λάθη αποκαλύπτουν τον τρόπο σκέψης των μαθητών

Δίνουν πληροφορίες για τις προϋπάρχουσες γνώσεις

Δεν είναι τυχαία - αντανακλούν προσωπικές ερμηνείες

Είναι εργαλεία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού

προγράμματος

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Ενθαρρύνει την αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων

Δημιουργεί κουλτούρα αποδοχής των λαθών

Εφαρμόζει διαφοροποιημένες στρατηγικές

Εμπλέκει τα παιδιά σε διαδικασία αναστοχασμού & αυτοδιόρθωσης

Μπορεί να κάνει σκόπιμα λάθη για διδακτικούς σκοπούς

Δείχνει ότι το λάθος δεν είναι αποτυχία, αλλά μέρος της μάθησης

Βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση και να βελτιώσουν την επίδοσή τους

Χρησιμοποιεί τα λάθη για διαμορφωτική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος

Παιδαγωγικές πρακτικές για την αξιοποίηση των λαθών

1. Παρατήρηση και ανάλυση:

Συστηματική μελέτη λαθών
Μετατροπή τους σε μαθησιακούς στόχους

2. Δημιουργία κουλτούρας αποδοχής:

Ενίσχυση αυτοπεποίθησης και συμμετοχής των παιδιών
Αλλαγή τρόπου αντιμετώπισης του λάθους

3. Διερεύνηση και προσαρμογή στρατηγικών:

Εφαρμογή διαφοροποιημένων διδακτικών προσεγγίσεων
Προσαρμογή στις ανάγκες κάθε παιδιού

4. Αναστοχασμός και αυτοδιόρθωση:

Τα παιδιά αξιολογούν και διορθώνουν τα λάθη τους

5. Σκόπιμα λάθη ως διδακτικό εργαλείο:

Σύνδεση με τα λάθη των παιδιών για αποβολή αρνητικών συναισθημάτων
Ζητώντας από τα παιδιά να προτείνουν λύσεις

6. Αναστοχασμός εκπαιδευτικού:

Αναθεώρηση πρακτικών που οδηγούν σε λάθη
Συζήτηση για τη βελτίωση των δραστηριοτήτων

Συμπεράσματα

Το λάθος είναι εργαλείο μάθησης, όχι
αποτυχία

Η σωστή διαχείριση των λαθών
ενισχύει την κατανόηση και τη
μαθησιακή εμπειρία

Απαραίτητος ο αναστοχασμός και η
συνεχής προσαρμογή των πρακτικών
από τους εκπαιδευτικούς

Η κούκλα της τάξης

ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ: Ιδέα αξιοποίησης μιας κούκλας στην τάξη

Αυτή η φωτογραφία από Άγνωστος συντάκτης με άδεια χρήσης [CC BY-NC](#)

Η αξιοποίηση της κούκλας στην ενίσχυση της παιγνιώδους μάθησης

Η κούκλα αποτελεί ένα χρήσιμο παιδαγωγικό εργαλείο στον χώρο του νηπιαγωγείου, προσδίδοντας χαρακτηριστικά παιχνιδιού στις μαθησιακές συνθήκες και συμβάλλοντας σημαντικά στην ανάπτυξη των μικρών παιδιών. Συχνά η κούκλα έχει διαμεσολαβητικό ρόλο, καθώς:

- **ενισχύει** τη συμμετοχή και την προσοχή των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία,
- **δημιουργεί** κλίμα συναισθηματικής σταθερότητας, ενισχύοντας τις σχέσεις μεταξύ όλων των εμπλεκομένων σε μια μαθησιακή διαδικασία,
- **συντελεί** στην περαιτέρω επεξεργασία του θέματος σε μια μαθησιακή συνθήκη,
- **προσδίδει** στοιχεία χιούμορ και δημιουργεί μια παιγνιώδη ατμόσφαιρα,
- **βοηθά** τα παιδιά να αλληλοεπιδράσουν άμεσα μεταξύ τους και να οριοθετήσουν τη συμπεριφορά τους

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της κούκλας που την καθιστούν τόσο ελκυστική στα παιδιά;

Η κούκλα έχει «ζωή»!

Τους μιλά, αλλά και είναι πρόθυμη να ακούσει τις ιδέες και τις ανησυχίες τους, δημιουργώντας ένα πλαίσιο που τους προσφέρει ασφάλεια.

Η κούκλα έχει κίνηση και μπορεί να λάβει πολλούς και διαφορετικούς ρόλους. Τα παιδιά μπορούν να τη χειριστούν, να την αγκαλιάσουν και να τη χρησιμοποιήσουν όπως επιθυμούν στο παιχνίδι τους.

Η κούκλα έχει πολλά και διαφορετικά χρώματα. Το στοιχείο του χρώματος της προσδίδει ιδιαίτερη ζωντάνια, κάνοντάς την ακόμη πιο ελκυστική στα παιδιά.

Επίσης έχει συμβολικό χαρακτήρα. Χρησιμοποιείται ώστε να αναπαραστήσει αντικείμενα, φαινόμενα και καταστάσεις του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος.

Τέλος, δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να γεφυρώσουν τη φαντασία με την πραγματικότητα. Τα παιδιά χρησιμοποιώντας την κούκλα μπορούν να «ταξιδεύουν» σε διαφορετικά περιβάλλοντα και καταστάσεις ικανοποιώντας έτσι τις ανάγκες τους.

Η κούκλα στην ανάδυση του θέματος μιας μαθησιακής κατάστασης

Πολλές φορές τα παιδιά κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού προβαίνουν στην κατασκευή μιας κούκλας.

Άλλες φορές και οι ίδιες/-οι οι νηπιαγωγοί δημιουργούν κούκλες με βάση την επικαιρότητα ή με βάση τις καταγραφές που έχουν κάνει κατά την παρατήρηση του παιχνιδιού των παιδιών.

Η/Ο νηπιαγωγός μπορεί να αξιοποιήσει την κούκλα για την ανάδυση του θέματος και τη διαμόρφωση της σχετικής με αυτό μαθησιακής κατάστασης.

Η κούκλα κατά την ανάπτυξη του σεναρίου

Η κούκλα μπορεί να συμμετέχει με ποικίλους τρόπους σε μια μαθησιακή συνθήκη.

Ως **συντονιστής** καθοδηγεί τα παιδιά στα στάδια ανάπτυξης του σεναρίου και επεμβαίνει στο παιχνίδι τους, ώστε να εντείνει το ενδιαφέρον απέναντι σε αυτό προσδίδοντάς του, παράλληλα, το στοιχείο της υπερβολής.

Ενδεικτικά: Κατά την εξέλιξη ενός δραματικού παιχνιδιού μια κούκλα βατραχάκι σε λαμπερό πράσινο χρώμα ξεπηδά από ένα μικρό κουτί και προκαλεί μια ευχάριστη αναστάτωση στα παιδιά (**υπερβολή ως προς το χρώμα**). Μια πεταλούδα αρχίζει να πετά ανάμεσα στα παιδιά κουνώντας γρήγορα τα φτερά της (**υπερβολή ως προς την κίνηση**). Ένα μικρό ποντικάκι αρχίζει να μιλά δυνατά, επειδή το τρομάζει η σιωπή (**υπερβολή ως προς τον ήχο**). Το ποντικάκι μπορεί να οδηγήσει τα παιδιά σε ένα κρυμμένο αντικείμενο, το οποίο σχετίζεται με τη δραστηριότητα που θα ακολουθήσει προκαλώντας την περιέργεια και ενεργοποιώντας το ενδιαφέρον των παιδιών κατά τη μετάβαση σε μια οργανωμένη δραστηριότητα, δημιουργώντας παράλληλα ιδέες για το θέμα και το περιεχόμενό της.

Ως **συντροφιά των παιδιών** υιοθετεί διαφορετικούς ρόλους για να καλύψει τις συνεχώς εξελισσόμενες ανάγκες τους. Τα παιδιά χρησιμοποιούν τη φαντασία τους ώστε να δημιουργήσουν ρόλους, κανόνες, καταστάσεις, στις οποίες θα εμπλέξουν την κούκλα. Μπορεί, επίσης, να συμμετέχει παρέχοντας ερεθίσματα που λειτουργούν ως σκαλωσιά και οδηγούν τα παιδιά στην επίλυση των προβλημάτων, αλλά και στην κατάκτηση νέων εννοιών και μαθησιακών στόχων.

Ενδεικτικά: Μια ομάδα παιδιών πραγματοποιεί ένα κατασκευαστικό παιχνίδι στο μαθησιακό κέντρο του οικοδομικού υλικού. Τα παιδιά χρησιμοποιούν τα τουβλάκια για να φτιάξουν ένα κάστρο. Η κούκλα επεμβαίνει διακριτικά ώστε να τα βοηθήσει να ονομάσουν τα χρώματα από τα τουβλάκια, να τα ταξινομήσουν ανάλογα με το μέγεθος και να κάνουν διάφορους συνδυασμούς για να εξελίξουν την κατασκευή τους.

Τέλος, σημαντική είναι η λειτουργία της, ως **διαμεσολαβητής**, στη διευθέτηση των συγκρούσεων που μπορεί να προκύπτουν ως αποτέλεσμα των διαφορετικών εμπειριών των παιδιών. Επεμβαίνει και βοηθά στην επαναδιαπραγμάτευση των κανόνων, συντελώντας στη διευκόλυνση των κοινωνικών σχέσεων και την προβολή εναλλακτικών στάσεων απέναντι σε μη αποδεκτές συμπεριφορές.

Η κούκλα στο ημερήσιο πρόγραμμα της τάξης

- Η κούκλα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ποικιλοτρόπως στις δραστηριότητες του Ημερήσιου Προγράμματος και να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των νηπιαγωγών. Στο πλαίσιο μιας προσχολικής τάξης μπορεί να έχει συγκεκριμένο χαρακτήρα και ταυτότητα. Ακούει και μιλά στα παιδιά, τα παρακολουθεί ή τα συντροφεύει στις δραστηριότητες που πραγματοποιούν.
- Το **πρωινό μήνυμα της τάξης** είναι μια σημαντική πρακτική που λειτουργεί ως διάυλος επικοινωνίας ανάμεσα στην κούκλα και σε όλους όσοι δραστηριοποιούνται στο σχολικό περιβάλλον. Παράλληλα, κινητοποιεί τα παιδιά ως προς την κατάκτηση ποικίλων μαθησιακών στόχων.

Ο **χώρος της συζήτησης** στη σχολική τάξη ενδείκνυται για τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της ημέρας αλλά και για την ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η κούκλα έχει τη θέση της στον χώρο αυτό. Βοηθά τα παιδιά να εκφράζουν τις σκέψεις τους, να ξεπερνούν τυχόν αναστολές και να συμμετέχουν ενεργά στον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Οι κούκλες λαμβάνουν διάφορους ρόλους στο **πλαίσιο των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων** συντελώντας στην κατάκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων διαφορετικών μαθησιακών περιοχών του Προγράμματος Σπουδών

Αξιοποίηση της κούκλας στις ρουτίνες της τάξης

Οι ρουτίνες αφορούν σταθερές δραστηριότητες, που παρέχουν ένα πλαίσιο αναφοράς για την οργάνωση της καθημερινής ζωής των παιδιών στο νηπιαγωγείο και τα βοηθούν να προβλέπουν και να οργανώνουν τη δράση τους κατά τη διάρκεια του Ημερήσιου Προγράμματος. Οι κούκλες έχουν τη θέση μέσα σε αυτό το μαθησιακό πλαίσιο, προάγοντας την αυτόνομη δράση των παιδιών και την ενεργό συμμετοχή τους στις δραστηριότητες της τάξης.

Ακολουθούν ορισμένα ενδεικτικά παραδείγματα αξιοποίησης της κούκλας στις ρουτίνες της τάξης:

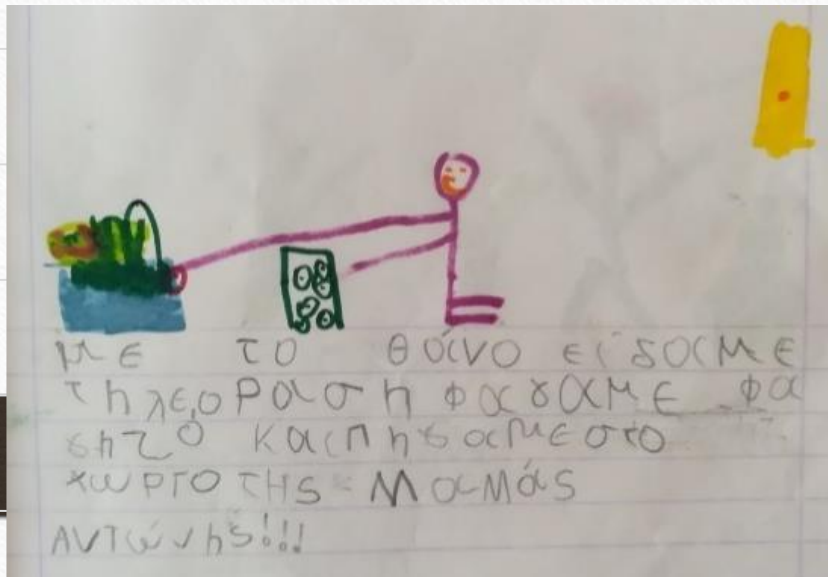
- ❖ Τα παιδιά επιλέγουν μια αγαπημένη κούκλα ώστε να τα καθοδηγήσει στη συμπλήρωση του ημερολογίου.
- ❖ Η κούκλα μεταμφιέζεται ανάλογα με την εποχή του χρόνου και καθοδηγεί τα παιδιά στην περιγραφή του καιρού.
- ❖ Συνδυάζουν κούκλες ώστε να παρουσιάσουν ένα δρώμενο που δημιουργεί έναν κατάλληλο προβληματισμό στα παιδιά και εισάγει κανόνες που αφορούν τη συμπεριφορά και τις δεξιότητες συζήτησης.

Αξιοποίηση της κούκλας στις μεταβατικές φάσεις του Ημερήσιου Προγράμματος

Μια κούκλα μπορεί να αξιοποιηθεί ώστε να σηματοδοτεί τις μεταβατικές φάσεις που παρεμβάλλονται ανάμεσα στις χρονικές περιόδους και τις δραστηριότητες του Ημερήσιου Προγράμματος. Ενδεικτικά η/ο νηπιαγωγός με τη βοήθεια της κούκλας:

- ❖ Κινείται ανάμεσα στα παιδιά χτυπώντας ένα καμπανάκι και παροτρύνοντάς τα να τακτοποιήσουν το υλικό που χρησιμοποιούν στο παιχνίδι τους.
- ❖ Προσανατολίζει την προσοχή των παιδιών στον ημερήσιο προγραμματισμό και σηματοδοτεί τη μετάβαση στα διαφορετικά μαθησιακά πλαίσια.
- ❖ Οδηγεί τα παιδιά στον χώρο της αυλής ή στους χώρους υλοποίησης των δραστηριοτήτων.
- ❖ Προτρέπει τα παιδιά να καθαρίσουν τον προσωπικό τους χώρο κατά την ολοκλήρωση του προγεύματος.

Η κούκλα ως συνδετικός κρίκος ανάμεσα στα διάφορα μαθησιακά περιβάλλοντα

Από το ημερολόγιο του Θάνου, της κούκλας της τάξης. Κάθε παιδί τον έπαφνε στο σπίτι για ορισμένες ημέρες της εβδομάδας.

Η μάθηση και η ανάπτυξη των παιδιών συντελούνται στα διάφορα περιβάλλοντα όπου ζουν και δραστηριοποιούνται. Τα κανάλια επικοινωνίας ανάμεσά τους κρίνονται απαραίτητα ώστε να υπάρχει συνέχεια στις πρακτικές αγωγής και εκπαίδευσης των μικρών παιδιών. Η κούκλα έχει θέση μέσα σε αυτό το πλαίσιο ενισχύοντας την εξωστρέφεια του σχολείου και βοηθώντας το νηπιαγωγείο να λειτουργεί ενεργά ως κοινότητα μάθησης.

Ενδεικτικά, η κούκλα γίνεται ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια. Οι δραστηριότητες του παιδιού στο οικογενειακό περιβάλλον αποκτούν άλλο νόημα και συνδέονται με τη ζωή του στο νηπιαγωγείο.

Η κούκλα - ταξιδιώτης αποτελεί άλλη μια χαρακτηριστική περίπτωση κούκλας με προσωπικότητα. Μετακινείται ανάμεσα στα διάφορα σχολικά περιβάλλοντα και βοηθά στη μεταξύ τους συνεργασία και στην ανταλλαγή εμπειριών και εκπαιδευτικών πρακτικών.

Οι δραστηριότητες εκτός σχολείου αποτελούν σημαντική παράμετρο κατά την πραγματοποίηση διερευνητικών προσεγγίσεων.

Η κούκλα λειτουργεί ως συνοδοιπόρος των παιδιών. Τους προσφέρει ασφάλεια, τους υπενθυμίζει το πλαίσιο δράσης τους και επικεντρώνει την προσοχή και το ενδιαφέρον τους στους επιθυμητούς μαθησιακούς στόχους.

Οι κούκλες με προσωπικότητα

Οι κούκλες με προσωπικότητα (**Persona Dolls**) αποτελούν ένα ακόμη χρήσιμο εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ποικιλοτρόπως στην παιδαγωγική πράξη. Δεν πρέπει να συγχέονται με την κούκλα που μπορεί να λειτουργεί ως «μασκότ» της τάξης ή τις κούκλες που χρησιμοποιούνται στο συμβολικό παιχνίδι ή στο κουκλοθέατρο ή στα κέντρα μάθησης της τάξης. Αποτελούν υπερμεγέθεις κούκλες, τις οποίες χρησιμοποιούν οι νηπιαγωγοί και όχι τα παιδιά. Ως προς τα χαρακτηριστικά τους ομοιάζουν με πραγματικούς ανθρώπους. Έχουν φύλο και συγκεκριμένα, ανάλογα με τη συνθήκη, σωματικά χαρακτηριστικά και κατάλληλη ενδυμασία. Παράλληλα, κάθε κούκλα έχει τη δική της ιστορία, τις δικές της ιδιαιτερότητες και το δικό της οικογενειακό, κοινωνικό και πολιτισμικό υπόβαθρο.

Οι κούκλες με προσωπικότητα μπορούν να αξιοποιηθούν για την επίλυση δύσκολων κοινωνικών ζητημάτων και την ευαισθητοποίηση των παιδιών σε θέματα που αφορούν την αντιμετώπιση των κάθε είδους διακρίσεων που απαντώνται στους κόλπους του άμεσου και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος.

Οι νηπιαγωγοί μπορούν να αξιοποιούν αυτό το είδος κούκλας ως ακολούθως:

Κατά την πρώτη επίσκεψη της κούκλας, τη συστήνουν στα παιδιά και παρουσιάζουν τα βασικά της χαρακτηριστικά. Είναι, επίσης, σημαντικό σε αυτή τη φάση να ενθαρρύνουν τα παιδιά να προτείνουν τρόπους ώστε να την κάνουν να αισθανθεί άνετα στο νέο της περιβάλλον. Αυτό είναι ιδιαίτερα βοηθητικό στο πλαίσιο της ομαλής μετάβασης, κυρίως για τα παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες προσαρμογής.

Κατά τη δεύτερη επίσκεψη παρουσιάζουν κάποιες επιπλέον πληροφορίες που βοηθούν τα παιδιά να γνωρίσουν ακόμη περισσότερο την κούκλα και να εξοικειωθούν μαζί της.

Κατά τις επόμενες επισκέψεις λειτουργούν ως διαμεσολαβητές και αφηγούνται την προσωπική ιστορία της κούκλας. Η αφήγηση αυτή αποτελεί το πλαίσιο για την ανάδυση του ζητήματος και την έναρξη ενός γόνιμου διαλόγου με τα παιδιά. Διατυπώνουν ανοιχτού τύπου ερωτήσεις, με τις οποίες βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν το πρόβλημα, να μοιραστούν τη δική τους οπτική και τις δικές τους εμπειρίες σχετικά με το ζήτημα που έχει αναδυθεί, να αναπτύξουν εν συναίσθηση και να «νιώσουν» το πρόβλημα, τις δυσκολίες και τις ανησυχίες της κούκλας. Σε όλη αυτή τη διαδικασία η κούκλα έχει ενεργητικό ρόλο. Ακούει προσεκτικά τις απαντήσεις και τις απόψεις των παιδιών και απαντά στα ερωτήματά τους ψιθυρίζοντας τις απαντήσεις της στη/στον νηπιαγωγό.

Στο τέλος της διαδικασίας, η ιστορία της κούκλας ολοκληρώνεται με την επίλυση του ζητήματος. Η επίλυση δεν είναι προκαθορισμένη αλλά έχει διαμορφωθεί με βάση τις ιδέες και τους τρόπους επίλυσης που πρότειναν τα ίδια τα παιδιά. Είναι σημαντικό σε αυτή τη φάση τα παιδιά να νιώσουν ότι με τη δική τους συμβολή και υποστήριξη η κούκλα είναι πλέον πιο ήρεμη και πιο ευτυχισμένη.

Ενδεικτικά είδη κούκλας

Κούκλα τάξης ή persona doll

Κούκλα με κλωστές (μαριονέτα/νευρόσπαστο)

Κούκλα-ανδρείκελο ή γαντόκουκλα

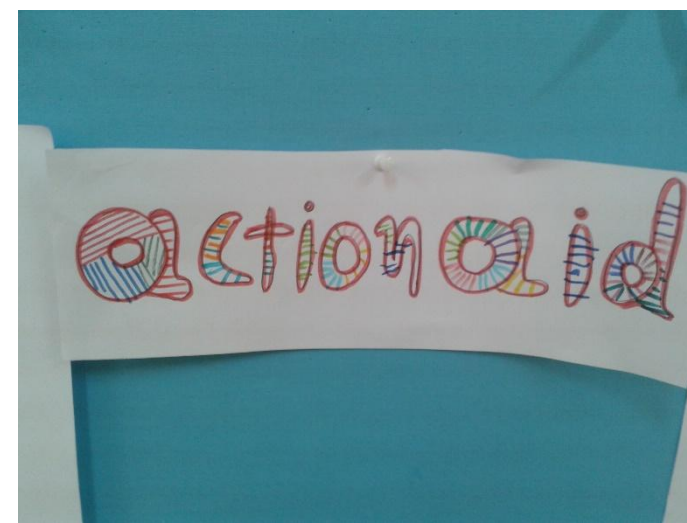
Δακτυλόκουκλα

Κούκλα αντικείμενο

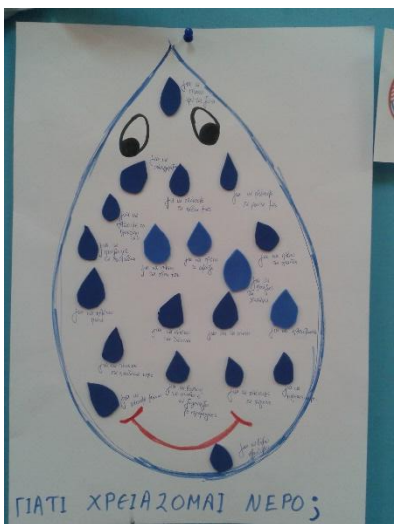
Κούκλα μάπαι

Κούκλα κουκλόσπιτου

<https://www.youtube.com/watch?v=a4NStkVwkQ8>

Ενδεικτικά ερωτήματα αναστοχασμού για τη/τον νηπιαγωγό σε σχέση με την παιγνιώδη μάθηση στην εκπαιδευτική πράξη

- ❖ Οργανώνω το περιβάλλον της τάξης με τρόπο ώστε να παρέχει στα παιδιά ποικίλα ερεθίσματα παιχνιδιού;
- ❖ Διαθέτουν οι δραστηριότητες που οργανώνω για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σπουδών τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που απαιτούνται ώστε να προσδίδεται σε αυτές χαρακτήρας παιχνιδιού;
- ❖ Λαμβάνω υπόψη τα κοινωνικοπολιτισμικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος των παιδιών κατά την οργάνωση δραστηριοτήτων με παιγνιώδη χαρακτήρα;
- ❖ Αξιοποιώ ποικιλοτρόπως την κούκλα στο πλαίσιο των μαθησιακών δράσεων και εμπειριών ώστε να κινητοποιούνται το ενδιαφέρον και η συμμετοχή των παιδιών σε αυτές;
- ❖ Συμμετέχω στο παιχνίδι των παιδιών με τους κατάλληλους τρόπους ώστε να τα καθοδηγώ αποτελεσματικά στη διαδικασία του παιχνιδιού και να τα βοηθώ να απολαμβάνουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα οφέλη που απορρέουν από αυτό;

Παρακολουθώ...Σκέφτομαι ...Συζητώ

- [How To Use A Puppet To Teach Classroom Rules \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=WAt2f18mLOg&embeds_referring_euri=https%3A%2F%2Foneirovates.com%2F&source_ve_path=Mjg2NjY&feature=emb_logo)
- https://www.youtube.com/watch?time_continue=21&v=WAt2f18mLOg&embeds_referring_euri=https%3A%2F%2Foneirovates.com%2F&source_ve_path=Mjg2NjY&feature=emb_logo
- <https://www.youtube.com/watch?v=yigPG4Tp8cA&t=35s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Kcl4EMFV1-8>

Βιβλιογραφία

- Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2022). Πρόγραμμα Σπουδών Για την Προσχολική Εκπαίδευση – Διευρυμένη Εκδοχή (2η Έκδοση, 2022 ΙΕΠ). Στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» του ΙΕΠ με MIS 5035542.
- Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α. & Μαρινάτου, Θ. (2022). Οδηγός νηπιαγωγού - Υποστηρικτικό υλικό. Πυξίδα: Θεωρητικό και Μεθοδολογικό Πλαίσιο-Πρακτικές Εφαρμογές και Διδακτικοί Σχεδιασμοί. 2η Έκδοση. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής